

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikelain 5 §:n, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikelain 5 §:n, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 83/2024 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Hannu Miettinen, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Piritta Sokura, Ruokavirasto
- viestintäpäälikkö Mia Wickström, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Elintarviketeollisuusliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Päivittäistavarakauppa ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elintarvikelakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia.

Nimisuojajärjestelmä suojaa eräiden maataloustuotteiden, elintarvikkeiden ja alkoholituotteiden maantieteellisiä merkintöjä ja perinteisiä valmistusmenetelmiä. Esityksen tavoitteena on saattaa nimisuoja koskeva kansallinen lainsäädäntö vastaamaan muutettua Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Valiokunnan mietintö MmVM 8/2024 vp

Tuotesektorikohtaiseen sääntelyyn perustunutta Euroopan unionin nimisuojalainsäädäntöä on uudistettu kokoamalla yhteen säädökseen kaikkia maataloustuotteita ja elintarvikkeita koskevat säännökset ja yhdenmukaistamalla samalla eri tuotealojen menettelysäännökset. Pääsääntöisesti kyse on suoraan sovellettavasta Euroopan unionin lainsäädännöstä. Nimisuojaajärjestelmän kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään eräiden hakumenettelyyn ja valvontaan liittyvien seikkojen osalta nykyisin viinialan tuotteiden osalta maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa ja muiden tuotteiden osalta elintarvikelaissa. Niiden soveltamisalaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan Euroopan unionin yhdenmukaistettua lainsäädäntöä siten, että jatkossa nimisuojaajärjestelmän täytäntöönpano perustuisi kaikilta osin elintarvikelain nykyisiin säännöksiin.

Uudistetun Euroopan unionin lainsäädännön keskeisin sisällöllinen muutos on verkkotunnusten valvontaa koskevan lainsäädännön ulottaminen jatkossa myös nimisuojaatuotteisiin. Tämän vuoksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen verkkotunnuksien valvontaa koskevat säännökset kattaisivat myös kyseiset nimisuojaatuotteet.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen tavoitteena on saattaa nimisuojaaja koskeva kansallinen lainsäädäntö vastamaan muutettua Euroopan unionin lainsäädäntöä eli erityisesti 13.5.2024 voimaan tullutta EU:n nimisuoja-asetusta. Nimisuojaajärjestelmä suojaa eräiden maataloustuotteiden, elintarvikkeiden ja alkoholituotteiden maantieteellisiä merkintöjä ja perinteisiä valmistusmenetelmiä. Lakimuutokset myös yhtenäistävät nimisuojaaja koskevaa lainsäädäntöä, kun viinialan nimisuojaatuotteita koskeva sääntely siirtyy elintarvikelain sääntelyn piiriin. Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunta totesi EU:n maantieteellisiä merkintöjä koskevien sääntöjen uudistamista koskeneesta valtioneuvoston selvityksestä antamassaan lausunnossa (MmVL 23/2022 vp — U 43/2022 vp), että nimisuojaajärjestelmä on tärkeä keino lisätä arvomuodostusta elintarvikeketjussa ja tuoda tunnettuutta paikallisille ja perinteisille tuotteille. Suomalaisia nimisuojaatuotteita ovat esimerkiksi Lapin puikula, karjalanpiirakat, kalakukko ja saunapalvikinkku. Nimisuojan yhtenäiset säännöt selkiyttävät tuotteiden markkinointia ja parantavat kuluttajansuojaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että suomalaisia yrityksiä, mukaan lukien suuret yritykset laajoine tuoteryhmineen, kannustetaan hakemaan tuotteilleen EU:n nimisuojaaja, ja parannetaan näin mahdollisuuksia kasvattaa tuotteiden ja yritysten lisäarvoa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö MmVM 8/2024 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 83/2024 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Helsingissä 23.10.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina